

KATAKAL

Ročník V.

2. 6. 2024

Číslo: 26

9. NEDEĽA V CEZROČNOM OBDOBÍ

R.: Plesajte Bohu, ktorý nám pomáha.

Mk 2, 23 - 3, 6

V istú sobotu kráčal Ježiš cez obilné pole. Jeho učeníci cestou začali trhať klasy. Farizeji mu povedali: „Pozri, prečo robia v sobotu, čo neslobodno?“

On im odvetil: „Nikdy ste nečítali, čo urobil Dávid, keď bol v núdzi a keď bol hladný on i jeho družina? Ako vošiel za veľkňaza Abiataru do Božieho domu a jedol obetované chleby, ktoré nesmel jesť nik, iba kňazi, a dal aj tým, čo boli s ním?“

I povedal im: „Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu. A tak je Syn človeka pánom aj nad sobotou.“

Potom znova vošiel do synagógy. Tam bol človek s vyschnutou rukou. A oni naň striehli, či ho v sobotu uzdraví, aby ho mohli obžalovať.

Tu povedal človekovi s vyschnutou rukou: „Staň si do prostriedku!“ A tamtých sa opýtal: „Slobodno v sobotu robiť dobre alebo zle, zachrániť život alebo zničiť?“ Ale oni mlčali. S hnevom si ich premeral a zarmútený nad zaslepenosťou ich srdca povedal človekovi: „Vystri ruku!“ On ju vystrel a ruka mu ozdravela.

Farizeji vyšli von a hneď sa radili o ňom s herodiánmi, ako ho zahubiť.

V centre dnešného evanjeliového úryvku je rozprava o príkaze siedmeho dňa. Ten však môžeme v istom zmysle vnímať aj ako paradigmu všetkých prikázaní.

Do atmosféry dnešného evanjeliového textu nám pomáha vstúpiť prvé čítanie. To bolo vhodne vybraté z textu Desatora podľa knihy Deuteronómium. Hovorí sa tu o základe príkazu, o ktorom je debata v evanjeliovej epizóde.

Základom je pamäť - na situáciu otroctva: „Pamätaj, že aj sám si bol otrokom v egyptskej krajine a že ťa Pán, tvoj Boh, vyviedol odtiaľ mocnou rukou a zdvihnutým ramenom. Preto ti prikázal, aby si svätíš sobotu.“ Text odhaľuje, že Boh nechce, aby bol človek zotročený. Preto prikazuje svätiť sobotu.

Svätiť tu teda znamená nebyť otrokom toho, čo človek robí ostatných šesť dní. Siedmy deň je deň Pána, avšak to sa prejavuje tak, že človek si má oddýchnuť od svojich prác. Príkaz je teda výrazne orientovaný na dobro človeka, nie na, takpovediac, dobro Boha. Deň Pána sa zasväťí tak, že sa vyzdvihne dobro človeka.

„Príkaz je teda výrazne orientovaný na dobro človeka, nie na, takpovediac, dobro Boha. Deň Pána sa zasväťí tak, že sa vyzdvihne dobro človeka.“

Zároveň tento príkaz je silne solidárny: „Nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani tvoja slúžka [...], aby si tvoj sluha a tvoja slúžka odpočinuli tak ako ty.“ Nemožno pre dobro jednej skupiny zotročiť inú.

Ako už bolo naznačené, v istom zmysle by sme príkaz o siedmom dni mohli vnímať aj ako paradigmu všetkých Božích prikázaní. V židovskej tradícii sa o Šabate hovorí aj ako o neveste; jeho príchod v piatok večer sa slávi ako víťanie nevesty. To akoby vyzdvihuje jeho dôležitosť a výnimočnosť.

Ak je v centre prikázania o tomto tak výnimočnom dni dobro človeka, o čo viac to platí aj o iných prikázaniach. Teológia Knihy Deuteronomium má v tom jasno. Mojžiš na záver svojej reči predstavuje zhromaždeniu Izraelitov Boží zákon a vyzýva ľud k jeho zachovávaní slovami: „Predložil som vám život i smrť, požehnanie i kľatbu! Vyvoľ si život, aby si zostal

Vyvoliť si Božie prikázanie znamená vyvoliť si život, lebo to je jeho zámer – Boží zákon má na zreteli život, dobro človeka, nie dobro Boha. Boh nie je urážlivý egocentrista, ale štedrý altruista.

„Boh nie je urážlivý egocentrista, ale štedrý altruista.“

Tieto základné princípy jasne vidno v Ježišovom konaní v dnešnom evanjeliu. Ježišove slová z prvej miniepizódy z obilného poľa: „Sobota bola ustanovená pre človeka, a nie človek pre sobotu“ potvrdzujú zameranie príkazu o sobote na dobro človeka.

Ďalej to potvrdzuje Ježišovo „gesto“ keď káže človeku s vyschnutou rukou postaviť sa do prostriedku zhromaždenia. Zároveň sa pýta: „Slobodno v sobotu robiť dobre alebo zle, zachrániť život alebo zničiť?“

Aj keď odpoveď je evidentná aj pre neznalca príkazov o sobote, Ježišovi odporcovia sa odmietajú na tento príkaz pozeráť cez takéto kritérium. Pri ochrane Božieho zákona, nechránia život, ktorý je v jeho centre, ale ho ničia: „Farizeji vyšli von a hneď sa radili o ňom s herodiánmi, ako ho zahubiť.“

Účasť na Eucharistii je teda srdcom nedele. „Svätenie“ nedele sa však touto účasťou nevyčerpáva. Je potrebné „dať aj ostatným momentom dňa, prežívaným mimo liturgie – rodinnému životu, spoločenským vzťahom, chvíľam rozptýlenia – určitý štýl, ktorý by pomohol vniesť pokoj a radosť Vzkrieseného do všednej náplne života.“

Jednou z črt tohto štýlu je radosť. Prvotní kresťania prežívali deň vzkrieseného Pána predovšetkým ako deň radosti. Tak ako učeníci, ktorí sa v deň vzkriesenia „zaradovali, keď videli Pána“ sme pozvaní aj my znovu objavovať tento rozmer. Radosť je jedným z darov Ducha Svätého, ktorého vzkriesený Pán zoslal apoštolom a Cirkvi. Kresťansky chápaná radosť je čosi oveľa trvácnejšie a potešujúcejšie.

Vnútoraná účasť na radosti vzkrieseného Pána zahŕňa aj účasť na jeho láske. Vysvetľuje to sám Ježiš, keď dáva do súvisu svoje „prikázanie lásky“ s darom radosti: „Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske... Toto som vám povedal, aby vo vás bola moja radosť a aby vaša radosť bola úplná. Toto je moje prikázanie: Aby ste sa milovali navzájom, ako som ja miloval vás.“

Nedeľa je tak i dňom spolupatričnosti, ktorý dáva príležitosť venovať sa skutkom milosrdenstva, lásky a apoštolátu. Lebo ak je nedeľa „dňom radosti“, tak pravdou je, že skutočne šťastným nemožno byť „osamote“. A preto – ako odporúča apoštolský list Jána Pavla II. – kresťan „sa pozerá okolo seba, aby zistil, kto by potreboval jeho pomoc. Môže sa stať, že v jeho susedstve alebo v jeho okruhu známych sú chorí, starí, deti alebo prisťahovalci, ktorí práve v nedeľu ešte pálčivejšie pociťujú samotu, potreby a utrpenie.“